

informator

bezpłatny informator Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej TBS w Częstochowie

ukazuje się od 2015 roku

11/2025

www.zgm-tbs.czest.pl

INFORMACJE • KOMUNIKATY • WIADOMOŚCI

Szanowni Państwo!

Od czasu wejścia Polski do Unii Europejskiej Częstochowa zrealizowała już blisko 300 projektów unijnych ze zdobytym przez miasto dofinansowaniem w wysokości ok. 2 mld zł.

Obecne fundusze europejskich na lata 2021-2027, z uwagi na krytyczną oceną stanu polskiej praworządności przez instytucje unijne, stały się dostępne dla Polski i samorządów dostępne dużo później. Staramy się jednak optymalnie wykorzystać ten skrócony czas na ich pozyskanie i realizację - z maksymalną korzyścią dla miasta.

W obecnej perspektywie zdobyliśmy środki już na ponad 60 projektów - zarówno tych realizowanych lub koordynowanych przez Urząd Miasta, jak i tych prowadzonych przez jednostki miejskie, w tym częstochowskie szkoły. Kolejne projekty są w trakcie oceny lub w przygotowaniu. To już ok. 350 mln dofinansowania.

Na co do tej pory uzyskaliśmy wsparcie?

Jeden z obszarów to podwyższenie standardów korzystania

komunikacji publicznej i rozwój elektromobility, poprzez modernizację linii tramwajowej z Rakowa na Kucelin oraz znaczne zwiększenie liczby bezemisyjnych elektrycznych autobusów na liniach MPK. 10 nowych „elektryków” trafi do nas już pod koniec obecnego i na początku przyszłego roku.

Mamy dofinansowanie do budowy trzech kolejnych centrów przesiadkowych z wydatną poprawą jakości przestrzeni takich „wizytówek” Częstochowy jak Promenada Niemena czy plac Rady Europy (prace na Promenadzie już się rozpoczęły).

Kontynuujemy też termomodernizację szkół (w obecnym etapie prace obejmują 6 placówek: SP 2 ZSP 2, SP 12, SP 24, Zespoły Szkół im. Prusa i im. Kochanowskiego). Wkrótce zmniejszymy też energochłonność i poprawimy estetykę głównego budynku Urzędu Miasta przy ul. Śląskiej.

Dzięki unijnym dotacjom możliwy jest znaczący rozwój odnawialnych źródeł energii w mieście i lepsza ochrona powietrza. Zwiększymy też nasze miejskie cyberbezpieczeństwo.

Wkrótce ukończymy rozbudowę Żłobka Miejskiego, który zyska nowy pawilon i dodatkowe 120 miejsc, budujemy Branżowe Centrum Umiejętności dla elektroniki przy TZN, dzięki któremu zwiększą się kompetencje zawodowe naszych uczniów oraz chętnych do dalszego kształcenia częstochowian.

Tworzymy nowe pracownie praktycznej nauki zawodu dla uczniów, organizujemy dla nich

płatne staże w częstochowskich firmach. Realizujemy kilka dużych projektów unijnych wspierających seniorów, rodziny i dzieci ze specjalnymi potrzebami.

Ostatnio przyznane środki dotyczą modernizacji infrastruktury w obszarze kardiologii oraz rozwoju usług cyfrowych w Miejskim Szpitalu Zespolonym, a także dofinansowania do kompleksowej modernizacji Zakładu Zagospodarowania Odpadów Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. oraz do budowy nowego Stacjonarnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Częstochowie.

Obecnie walczymy o środki m.in. na „zieloną” metamorfozę placu Biegańskiego – w wariantcie zgodnym z preferencjami mieszkańek i mieszkańców.

Liczymy, że obecny okres wykorzystania środków europejskich przyniesie dużo korzyści miastu i jego społeczności, zwiększając komfort życia, pracy i nauki w Częstochowie.

Miniony okres (na lata 2014-2020), którego rozliczenie zakończyło się w 2023 roku zamknął się kwotą prawie 1 miliarda środków pozyskanych przez miasto w ramach unijnych projektów. Chcemy więc... celować w powtórkę, jeżeli czas i możliwości finansowe w zakresie wkładów własnych miasta na to pozwolą.

Pozdrawiam serdecznie

Krzysztof Motyjasz

Prezydent Częstochowy

Logowanie do eBOK-a teraz z kodem QR

więcej na stronie 2

Urzędomat - zamiast paczki ważne dokumenty

więcej na stronie 3

Sztuczna inteligencja wokół nas: odkrywamy potencjał AI

więcej na stronie 8

Senioralia zawsze udane

więcej na stronach 10 - 11

ZGM TBS informuje

Logowanie do eBOK-a teraz z kodem QR

Kilka lat temu ZGM TBS w Częstochowie wprowadził dla mieszkańców zasobu zarządzanego przez miejską spółkę nową usługę. Dziś z Elektronicznego Biura Obsługi Klienta „eBOK” korzysta coraz więcej najemców. Teraz logowanie do systemu będzie jeszcze prostsze. Wszystko za sprawą kodu QR.

Zakład Gospodarki Mieszkaniowej TBS – największy zarządca nieruchomości w mieście Częstochowa – kilka lat temu wdrożył Elektroniczne Biuro Obsługi Klienta dla mieszkańców wszystkich budynków pozostających w zarządzie ZGM TBS.

- Jest to rodzaj tzw. „miękkiej windykacji”, którą spółka intensywnie prowadzi od wielu lat. Naszym celem jest przekonanie mieszkańców, że warto regularnie, bez opóźnień płacić czynsz i świadczenia. Dzięki sprawdzonemu elektronicznemu systemowi eBOK lokatorzy mają pewność, że nie umkną im żadne opłaty, zyskali też wygodę, bezpieczeństwo i nowoczesność – przekonuje **Paweł Konieczny, dyrektor naczelny, prezes zarządu ZGM TBS Sp. z o.o. w Częstochowie.**

Teraz logowanie do systemu eBOK ma być jeszcze prostsze. Wszystko za sprawą kodu QR. Ten dwuwymiarowy znaczek (kod kreskowy) w kształcie kwadratu, wypełniony czarno-białym wzorem, przechowuje adres strony internetowej logowania do systemu eBOK (<https://ebok.zgm-tbs.czyst.pl/E-Bok/Account/UserLogOn?ReturnUrl=%2fe-BOK%2f>). Najemca może go szybko odczytać za pomocą aparatu smartfona, który automatycznie wykona przypisaną akcję, taką jak otwarcie wspomnianej strony internetowej. A stąd już tylko krok do szybszego sprawdzenia stanu opłat i ewentualne uiszczenie zaległych należności.

Aby bez przeszkód korzystać z kodu QR, wcześniej trzeba dołączyć do systemu, czyli założyć indywidualne konto w eBOK ZGM TBS. Można to zrobić na 3 sposoby:

1. Jeżeli jesteś posiadaczem/posiadaczką profilu zaufanego wniosek o założenie konta w eBOK składa się poprzez stronę www.epuap.gov.pl

Po zalogowaniu się do ePUAP należy wyszukać właściwy wniosek, którego pełna nazwa brzmi:

„Założenie i udostępnienie indywidualnego konta w Systemie E-BOK ZGM TBS Sp. z o.o. w Częstochowie”

Wniosek dostępny jest w formacie .pdf. Wypełniony i podpisany elektronicznie profilem zaufanym wniosek, prosimy o przesłanie poprzez elektroniczną skrzynkę podawczą ePUAP za pomocą funkcji: „Pismo ogólne do podmiotu publicznego”.

Pełna nazwa ZGM „TBS” w ePUAP to:

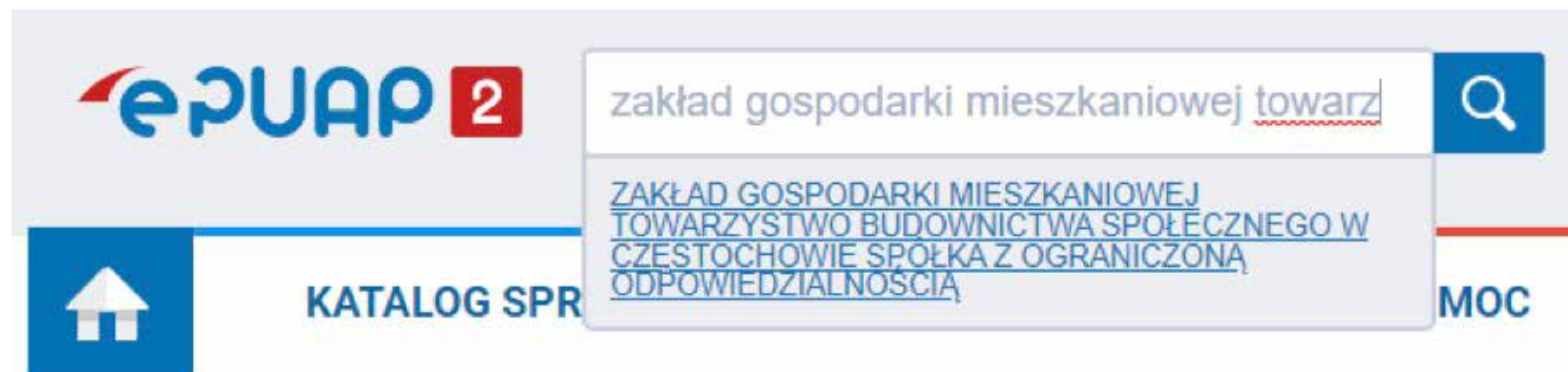
„Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Częstochowie spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”

2. Wniosek o założenie konta w eBOK można również wysłać w formie elektronicznej.

Wypełniony i podpisany elektronicznie profilem zaufanym wniosek, prosimy o przesłanie poprzez elektroniczną skrzynkę podawczą ePUAP za pomocą funkcji: „Pismo ogólne do podmiotu publicznego”.

Pełna nazwa ZGM „TBS” w ePUAP to:

„Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Częstochowie spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”

3. Aby utworzyć konto bez posiadania profilu zaufanego należy wypełnić i podpisać wniosek oraz dostarczyć go do właściwego oddziału eksploatacji ZGM TBS.

Ewentualne problemy z pierwszym logowaniem do konta e-BOK lub problemy związane z poprawnym działaniem systemu e-BOK należy niezwłocznie zgłaszać na adres e-mail: ebok@zgm-tbs.czyst.pl.

Kilka lat temu na potrzeby akcji promocyjnej usługi eBOK powstał spot instruktażowy z udziałem dzieci, które w przystępny sposób przeprowadzają potencjalnego użytkownika usługi przez proces rejestracji w systemie. Spot jest dostępny na stronie internetowej ZGM TBS.

kod QR do systemu eBOK

Czym żyje miasto

Urzędomat - zamiast paczki ważne dokumenty

W listopadzie został uruchomiony urzędomat ustawiony przy USC. Niektóre dokumenty z Wydziału Spraw Obywatelskich i Urzędu Stanu Cywilnego będzie można odebrać więc w nowy, wygodny sposób - przez całą dobę.

Urządzenie dostępne jest przez 7 dni w tygodniu, przez 24 godziny na dobę. Wybierając odbiór dokumentów z urzędomatu nie musimy stać w kolejce oraz umawiać się na konkretną godzinę. W momencie, gdy dokument trafia do urządzenia, mieszkaniowiec otrzymuje wiadomość SMS zawierającą kod, który pozwala otworzyć skrzynkę. Chęć odbioru dokumentu poprzez urzędomat należy jednak wcześniej zaznaczyć przy składaniu wniosku. Taka możliwość dotyczyć będzie oczywiście tylko tych dokumentów urzędowych, których odbiór – zgodnie z przepisami prawa – może odbywać się tą drogą.

Urzędomaty z powodzeniem działają w kilku polskich miastach, ale w zasadzie tylko w obszarze spraw związanych z rejestracją pojazdów.

Urząd Stanu Cywilnego w Częstochowie będzie pierwszym w Polsce, który zaproponuje możliwość skorzystania z odbioru w urzędomacie odpisów aktów stanu cywilnego, których nie można wydać „od ręki”. Są to sytuacje, gdy aktu nie ma w Bazie Usług Stanu Cywilnego (w aplikacji Źródło). Wówczas USC musi dokonać migracji takiego aktu z papierowej księgi do systemu elektronicznego.

- Jeśli obywatel składa wniosek w naszym urzędzie i posiadamy księgę zawierającą jego akt, bo na przykład urodził się lub zawarł małżeństwo w Częstochowie, w przypadku konieczności migracji - wyznaczamy klientowi 7-dniowy termin, po którym zapraszamy go po odbiór odpisu. Jeśli księga znajduje się w innej gminie - zamawiamy dla niego tę migrację w innym urzędzie, ale wówczas termin wydłuża się nawet do 10 dni. I tu dochodzimy do momentu odbioru tego dokumentu: ponieważ wniosek został już złożony, opłata pobrana, wystarczy tylko wydać papierowy dokument - odbiór staje się zwykłą czynnością. I tu klienci będą mieli alternatywę: będą mogli do nas ponownie przyjść albo skorzystać z odbioru w urzędomacie – tłumaczy Rafał Bednarz, kierownik częstochowskiego Urzędu Stanu Cywilnego.

Przypomnijmy, że od roku 2015 wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego jest odmiejszczone. Wystarczy pójść do dowolnego USC, niekoniecznie tego, w którym zarejestrowane został dany akt.

W zakresie spraw załatwianych przez Referat Komunikacji Wydziału Spraw Obywatelskich poprzez urzędomat będzie można skorzystać z opcji odbioru dokumentu poprzez urzędomat w następujących sprawach:

- wydanie dowodu rejestracyjnego z powodu braku miejsca na badanie techniczne;
- wydanie wtórnika dowodu rejestracyjnego z powodu zniszczenia, zagubienia lub kradzieży;
- wydanie trzeciej tablicy rejestracyjnej na bagażnik.

Częstochowski urzędomat, zlokalizowany przy ul. Focha - obok Urzędu Stanu Cywilnego - wystartował od poniedziałku - 17 listopada z możliwością odbioru wyżej wymienionych dokumentów z USC

i Wydziału Spraw Obywatelskich. Standardowy czas na odbiór będzie wynosił 48 godzin, ale na prośbę interesanta w wyjątkowych sytuacjach będzie można ten termin wydłużyć.

Urzędomat może być też wykorzystywany w przyszłości przy odbiorze niektórych dokumentów z innych wydziałów Urzędu Miasta. W takim przypadku interesanci będą informowani o takiej możliwości przez urzędników prowadzących sprawę.

Fot. Łukasz Kolewiński (UM)

Czym żyje miasto

Podsumowanie Kawiarenki dla Seniora

Niedawno dobiegła końca piętnasta edycja tej akcji. Jak co roku inicjatywa cieszyła się dużym zainteresowaniem mieszkanek i mieszkańców Częstochowy w wieku 60+.

Pierwsza „Kawiarenka” wystartowała w 2008 roku, a tegoroczna edycja trwała od 28 lipca do 31 października. Jej celem jest aktywizacja osób starszych i włączanie ich w życie społeczne miasta – także poprzez proste, codzienne spotkania przy kawie czy herbatce.

Zasady udziału są bardzo proste. Seniorzy z Częstochowy mogli w wybranych kawiarniach, restauracjach i klubach kupić kawę lub herbatę za symboliczne 2 zł. Wcześniej należało odebrać w wyznaczonym punkcie kupon uprawniający do skorzystania z oferty. Z akcji mogły korzystać kobiety i mężczyźni powyżej 60. roku życia – niezależnie od wysokości dochodu.

Tegoroczna odsłona „Kawiarenki dla Seniora” była możliwa dzięki współpracy z lokalnymi ga-

stronomami, którzy otworzyli swoje lokale dla seniorów i seniorów.

W 2025 roku do akcji włączyło się 9 kawiarni, klubów i restauracji:

- Restauracja TORRA – ul. Raławicka 2,
- Restauracja TOPOLLINO – al. NMP 67,
- Kawiarnia CAFFE DEL CORSO – al. NMP 53,
- Gospoda ŻŁOTY GARNIEC – ul. Iglasta 8,
- Pizzeria Italia DESIDERIO – ul. Wały gen. Józefa Dwernickiego 11 lok. 16–21,
- Restauracja POD RATUSZEM – al. NMP 45,
- Restauracja A NÓŻ WIDELEC – al. NMP 50,
- Restauracja Willa BIBLIJNE OGRODY – ul. Heraklesa 52,
- Kocia Kawiarnia CZARNY KOT – ul. Kopernika 10/12 lok. 80.

W trakcie tegorocznej edycji wydano 1408 kuponów na kawę lub herbatę w promocyjnej cenie. Średnio co tydzień seniorzy odbierali około 100

kuponów. Z „Kawiarenki” korzystały zarówno osoby przychodzące indywidualnie, jak i większe grupy, w tym podopieczni organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej przy ul. Kontkiewicza 2.

Realizatorem akcji „Kawiarenka dla Seniora” jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, który odpowiada za przygotowanie i przeprowadzenie przedsięwzięcia.

Czym żyje miasto

Serce w 1300 paczkach

Blisko 1300 paczek m.in. z przyborami szkolnymi i słodkościami zebrano w Częstochowie podczas tegorocznej akcji „Święty Mikołaj na Kresach 2025”. Trafiają one do dzieci na Ukrainie, Litwie i Łotwie.

Coroczna akcja to wspólne dzieło Wydziału Edukacji Urzędu Miasta oraz Towarzystwa Patriotycznego „Kresy”. Tym razem dzięki zbiorce w częstochowskich szkołach udało się przygotować blisko 1300 paczek dla dzieci i potrzebujących rodzin na ukraińskich terenach dawnych polskich Kresów. Świąteczne dary dotrą również do szkół partnerskich na Litwie i Łotwie.

Do świątecznych paczek trafiły przybory szkolne (zeszyty, kredki, plastelina, mazaki, farby, długopisy, blok rysunkowy, papier kolorowy, wycinanki), słodkie (czekolady, batony, ciastka, żelki) i inne artykuły spożywcze (konserwy, ryż, kasze, makarony, cukier, mąka, herbata). W każdej paczce jest też zrobiona przez częstochowskie dzieci kartka z życzeniami świątecznymi. I to właśnie ten akcent – jak twierdzą organizatorzy – zawsze wzbudza najwięcej pozytywnych emocji u obdarowywanych.

Teraz jeszcze trzeba to wszystko zawieźć i przekazać. Zrobi to między 17 i 21 listopada delegacja częstochowskiej oświaty – z naczelnikiem Wydziału Edukacji UM Rafałem Piotrowskim, dyrektorem Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Rafałem Dziwisem i siostrą Mileną Banach ze Zgromadzenia Sióstr Józefitek.

Częstochowianie przekażą paczki z darami zaprzyjaźnionym samorządom na Ukrainie – m.in. w Berdyczowie, w którym mieszczą się Liceum nr 15 (szkoła partnerska częstochowskiego Zespołu Szkół Ekonomicznych) oraz Miejskie Gimnazjum Humanitarne nr 2 (z nim współdziała Szkoła Podstawowa nr 24 im. Jana Marcina Szancera).

W planie pobytu jest też wizyta we Wspólnocie Sióstr Józefitek w Starokonstantynowie, z którą współpracuje nasz Zespół Szkół Technicznych. Na trasie są też Humań – miasto, w którym mieszczą się Szkoła Podstawowa nr 2 oraz Liceum Ogólnokształcące nr 1 (partnerzy częstochowskiej Szkoły Podstawowej nr 49 im. Janusza Kusocińskiego), a także Złoczów i Kamieniec Podolski (w tym drugim znajduje się Liceum nr 13, z którym współdziała nasz Zespół Szkół im. Jana Kochanowskiego).

Na Litwie paczki trafią do dzieci ze Szkoły Podstawowej w Szumsku (partnera Szkoły Podstawowej nr 48 im. Armii Krajowej), a na Łotwie – do Państwowego Polskiego Gimnazjum w Rezekne na Łotwie (z tą placówką współpracuje Szkoła Podstawowa nr 21 im. Ks. Stanisława Konarskiego).

Praca, gospodarka

Częstochowski Maskpol, czyli 500 mln km nici

Maskpol to polski lider w produkcji środków ochrony indywidualnej, który realizuje obecnie kolejne duże kontrakty dla wojska. W częstochowskim zakładzie zatrudnia 250 osób.

Łącznie firma mająca swoją główną siedzibę w Konieczkach, w gminie Panki, zatrudnia 1200 pracowników. Zakład w Częstochowie, który odwiedził prezydent miasta Krzysztof Matyjaszczyk, zlokalizowany jest na terenach Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej - przy ul. Strefowej. Zajmuje się m.in. produkcją mundurów dla Wojska Polskiego. Zdolności produkcyjne „Maskpolu” pozwalają na produkcję 500 tysięcy mundurów rocznie, a do produkcji rocznie zużywane jest ok. 500 mld metrów, czyli 500 mln kilometrów nici.

PSO MASKPOL SA znajduje się w strukturach Polskiej Grupy Zbrojeniowej. Jest dynamicznie rozwijającym się i wiodącym polskim producentem szerokiej gamy indywidualnego wyposażenia ochronnego (kamizelki kuloodporne, hełmy kuloodporne, odzież ochronna, umundurowanie, maski przeciwgazowe itp.).

Od wielu lat firma dostarcza wyposażenie dla polskich Sił Zbrojnych, które uczestniczą w różnych misjach wojskowych, nie tylko w Polsce, ale też na arenie międzynarodowej. Firma sukcesywnie poszerza swój asortyment o nowe typy masek przeciwgazowych, kamizelek kuloodpornych oraz hełmów balistycznych.

Wszystkie wyroby Maskpolu spełniają rygorystyczne normy jakościowe i bezpieczeństwa. Firma współpracuje nie tylko z wojskiem, ale także policją, Strażą Graniczną, służbami ratowniczymi i partnerami zagranicznymi. Maskpol to nie tylko producent, ale także centrum badań i rozwoju, które systematycznie inwestuje w innowacje technologiczne, modernizację procesów produkcyjnych oraz testowanie nowych rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo użytkowników. Dzięki temu przedsiębiorstwo odpowiada na zmieniające się potrzeby służb mundurowych i rynku obronnego.

Ważnym elementem strategii firmy jest współpraca z ośrodkami naukowymi i instytucjami badawczymi. Maskpol aktywnie uczestniczy w programach rozwojowych, projektach modernizacyjnych oraz międzynarodowych inicjatywach związanych z bezpieczeństwem.

Maskpol w Częstochowie jest firmą współpracującą z lokalnymi szkołami branżowymi, obecnie m.in. na targach pracy, biorącą udział w dorocznym Dniu Inżyniera. Firma znalazła się wśród podmiotów wyróżnionych statuetkami „Pracodawca wspierający szkolnictwo zawodowe”, przyznawanymi w miejskim konkursie promującym ideę współpracy szkół technicznych i branżowych z firmami angażującymi się w organizację praktyk zawodowych.

Maskpol jako marka kojarzona obecnie z niezawodnością, innowacyjnością i polską myślą techniczną odgrywa znaczącą rolę w rozwoju rodzimego przemysłu obronnego, a jednocześnie stanowi ważny element lokalnej gospodarki subregionu częstochowskiego

Władze miasta liczą zarówno na dalszy rozwój firmy, jak i branży przemysłu obronnego na terenach aktywności gospodarczej w mieście, na co jest szansa po uznaniu Huty Częstochowa za zakład strategiczny dla bezpieczeństwa państwa. Prezydent Częstochowy w czasie wizyty w zakładzie produkcyjnym w Maskpolu spotkał się z pracownikami spółki oraz prezesem zarządu Wojciechem Mularczykiem. Towarzyszyła mu szefowa Centrum Obsługi Inwestora Urzędu Miasta Częstochowy – Anna Tymoshenko.

Fot. Grzegorz Skowronek i Łukasz Kolewiński (UM).

Straż Pożarna

Nowe Branżowe Centrum Pożarnictwa, a w nim – nowi kadeci

Ślubowanie kadetów **Dziennego Studium Aspirantów Centralnej Szkoły Państwowej Straży Pożarnej** odbyło się 30 października. Przy okazji oficjalnie otwarto **supernowoczesne Branżowe Centrum Umiejętności**.

Ślubowanie XXIX turnusu Dziennego Studium Aspirantów Centralnej Szkoły Państwowej Straży Pożarnej poprzedziła msza na Jasnej Górze. Na terenie Szkoły punktualnie w południe dowódca uroczystości – st. bryg. Marek Grabałowski – złożył meldunek Komendantowi Głównemu PSP nadbryg. Wojciechowi Kruczkowi. Po meldunku podniesiono flagę państwową na maszt. Na początku słowo do zebranych skierował Komendant Centralnej Szkoły PSP st. bryg. Jarosław Jankowski. Z zaproszenia na uroczystość skorzystali przedstawiciele częstochowskich służb mundurowych – m.in. komendant miejski PSP st. bryg. Marek Radosz, komendant miejski Policji mł. insp. Sławomir Zagrobelny, komendant Placówki Straży Granicznej ppłk Przemysław Starczewski czy szef Wojskowego Centrum Rekrutacji ppłk Lucjan Paździora.

Wśród gości zwracających się do kadetów był także prezydent Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk. – Wybieracie służbę, do której społeczeństwo ma ogromne zaufanie – i słusznie, bo na strażaków zawsze można liczyć – mówił m.in. prezydent. – Niech czas spędzony w Szkole pozwoli Wam zdobyć wiedzę, umiejętności i postawę, które będą Wam towarzyszyć w wykonywaniu misji strażaka. Bądźcie skuteczni, odważni i godni zaufania – tak, aby mieszkańcy miejsc, w których będziecie pełnić służbę, mogli zawsze na Was liczyć.

Wręczono srebrne i złote odznaki „Zasłużony dla Ochrony Przeciwpożarowej”. Za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania Minister Edukacji Narodowej przyznała funkcjonariuszom Centralnej Szkoły PSP Medale Komisji Edukacji Narodowej. Wręczone zostały także medale okolicznościowe z okazji 30-lecia Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego.

Jako że przy okazji uroczystości otwarto Branżowe Centrum Umiejętności w dziedzinie pożarnictwa, w podziękowaniu za wsparcie, zaangażowanie i współpracę w tworzeniu Centrum komendant st. bryg. Jarosław Jankowski wręczył pamiątkowe

statuetki.

Dyrektor Szpitala Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Katowicach Karolina Mielczarek przekazała na rzecz Centralnej Szkoły Państwowej Straży Pożarnej pochodzący z nadwyżek własnych sprzęt medyczny. Będzie wykorzystywany w procesie szkolenia, podnosząc jakość zajęć z zakresu ratownictwa medycznego oraz praktycznych ćwiczeń z udzielania pierwszej pomocy.

Do uroczystej przysięgi ślubowania przystąpiło tym razem 71 adeptów pożarnictwa – w tym sześć kobiet. Funkcję dowódcy kompani pełnił mł. bryg. Dawid Kręciwilk.

Na finał odbyła się defilada pododdziałów szkolnych, a całe wydarzenie uświetniła obecność Młodzieżowej Orkiestry Dętej z Mykanowa z jej kapelmistrzem Krzysztofem Witczakiem.

Otwarte tego samego dnia Branżowe Centrum Umiejętności przy Centralnej Szkole Państwowej Straży Pożarnej sfinansowano z Krajowego Planu Odbudowy. Przedsięwzięcie realizowano dzięki współpracy między organem prowadzącym MSWiA, którą reprezentuje Centralna Szkoła PSP (lider projektu) oraz Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Pożarnictwa (podmiotem branżowym). Wykonano generalny remont istniejącego budynku dydaktycznego i kupiono specjalistyczne wyposażenie. W efekcie powstał nowoczesny kompleks dydaktyczny obejmujący trzy tematyczne laboratoria. Każde wyposażono w rozwiązania dydaktyczne dostosowane do danej specyfiki, obejmującej odpowiednio: analizę fizykochemiczną substancji, bezpieczeństwo chemiczno-ekologiczne oraz badanie środków gaśniczych. Głównym celem powstania Centrum było doskonalenie systemu edukacji dla lepszego dopasowania do potrzeb nowoczesnej gospodarki, wzrostu innowacyjności, zwiększania transferu nowych technologii oraz zielonej transformacji. Centrum będzie też służyć jako przestrzeń współpracy szkół, uczelni, pracodawców, ośrodków badawczo-rozwojowych, innych instytucji otoczenia gospodarczego, co przełoży się też na promocję szkolnictwa zawodowego. Całość zaprojektowano z naciskiem na bezpieczeństwo, funkcjonalność i zgodność z normami, tworząc komfortową, bezpieczną przestrzeń do prowadzenia nowoczesnych badań i zajęć edukacyjnych.

m.in. na bazie informacji ze strony
Centralnej Szkoły
Państwowej Straży Pożarnej

w galerii obok: ślubowanie oraz otwarcie Branżowego Centrum z dziedziny pożarnictwa 30 października 2025 (fot. Łukasz Kolewiński/UM)

A group of five business professionals (three women and two men) dressed in black blazers and white shirts are standing in a row, holding a large white rectangular sign. They are all smiling and looking towards the camera. The background is a plain, light-colored wall.

ZGM TBS
Najlepszy wybór
dla wspólnot mieszkaniowych

Sztuczna inteligencja

Sztuczna inteligencja wokół nas: odkrywamy potencjał AI

Sztuczna inteligencja (ang. Artificial intelligence - AI) w szybkim tempie wkracza w każdą sferę naszego życia, zmieniając nie tylko sposób, w jaki pracujemy, ale także to, jak się uczymy, komunikujemy, robimy zakupy czy korzystamy z usług publicznych. Choć wiele osób kojarzy AI głównie z technologią przyszłości, jej realny wpływ jest już odczuwalny na co dzień. Rozwój tej technologii niesie zarówno korzyści jak i wyzwania, które mogą zmieniać nasze zasady społeczne, ekonomiczne i etyczne. Poniżej przyjrzymy się, jak sztuczna inteligencja kształtuje nasze życie na kilku kluczowych obszarach.

1. Automatyzacja codziennych zadań

Zastosowania AI są coraz bardziej dostrzegalne w najprostszych czynnościach. Smartfony, które większość z nas nosi w kieszeniach, korzystają z algorytmów sztucznej inteligencji na coraz więcej sposobów, czyniąc te urządzenia bardziej inteligentnymi, intuicyjnymi i wydajnymi. Przykładowo, AI w smartfonach optymalizuje zużycie baterii, poprawia jakość zdjęć dzięki rozpoznawaniu scen oraz umożliwia korzystanie z asystentów głosowych, takich jak Siri czy Google Assistant, a także wspiera funkcje rozpoznawania twarzy do odblokowywania urządzenia, inteligentnie filtruje niechciane połączenia i wiadomości oraz umożliwia tłumaczenie tekstu i mowy w czasie rzeczywistym. Choć AI zwiększa intuicyjność smartfonów, rodzi też wyzwania związane z prywatnością i bezpieczeństwem danych, wymagające dalszych regulacji.

Obraz stworzony przez sztuczną inteligencję (Ideogram.ai)

2. Personalizacja treści i rozrywki

Jednym z obszarów, w którym AI pokazuje swoją siłę, jest personalizacja doświadczeń. Platformy streamingowe, jak Netflix, YouTube czy Spotify, wykorzystują algorytmy sztucznej inteligencji, aby rekomendować treści oparte na naszych wcześniejszych preferencjach. Każde kliknięcie, odsłuch czy polubie-

nie to dane, które AI wykorzystuje, by stworzyć zindywidualizowaną ofertę dopasowaną do naszych preferencji. Dzięki temu nasze doświadczenia rozrywkowe są bardziej dopasowane do naszych gustów, co zwiększa satysfakcję z korzystania z tych usług. W rezultacie codzienna konsumpcja mediów staje się coraz bardziej spersonalizowana, choć krytycy zwracają uwagę na ryzyko zamknięcia się w tzw. „bańkach informacyjnych”.

Podobnie działa personalizacja w handlu online. Sklepy internetowe wykorzystują AI do przewidywania naszych potencjalnych zakupów na podstawie wcześniejszych transakcji, przeglądanych produktów i preferencji. Z jednej strony usprawnia to zakupy, oferując spersonalizowane oferty, z drugiej jednak może budzić poczucie nadmiernej inwigilacji – zwłaszcza gdy nieustannie otrzymujemy propozycje, które nie zawsze odpowiadają naszym oczekiwaniom i potrzebom.

3. Komunikacja i interakcje społeczne

AI ma ogromny wpływ na sposób, w jaki komunikujemy się z innymi. Aplikacje do tłumaczenia na żywo, takie jak Google Translate, umożliwiają nam porozumiewanie się z ludźmi z różnych części świata, niezależnie od barier językowych. Algorytmy AI wykorzystywane w mediach społecznościowych pomagają personalizować nasze kanały informacyjne, dostosowując je do naszych zainteresowań i preferencji.

Jednocześnie rozwój sztucznej inteligencji zmienia dynamikę interakcji międzyludzkich. Dzięki chatbotom i wirtualnym asystentom coraz częściej prowadzimy rozmowy z maszynami. Ta automatyzacja komunikacji może z jednej strony zwiększać efektywność, z drugiej jednak pojawia się pytanie o wpływ na naszą autentyczną, bezpośrednią komunikację międzyludzką.

4. Usprawnienia w pracy i edukacji

AI rewolucjonizuje także sposób, w jaki pracujemy i zdobywamy wiedzę. W biurach asystenci AI mogą automatyzować zadania administracyjne, przetwarzając duże ilości danych lub wspierać procesy decyzyjne. Dzięki AI rośnie efektywność pracy w wielu branżach – od finansów, przez medycynę, aż po produkcję. Z kolei w edukacji narzędzia oparte na sztucznej inteligencji, takie jak platformy e-learningowe, dostosowują treści do indywidualnych potrzeb uczniów, analizując ich postępy i proponując odpowiednie materiały do nauki.

5. Zdrowie pod kontrolą AI

AI staje się coraz ważniejszym elementem opieki zdrowotnej. Aplikacje zdrowotne, takie jak monitory aktywności fizycznej czy analizatory snu, korzystają z algorytmów AI, aby monitorować naszą codzienną aktywność, a także doradzać w zakresie poprawy zdrowia i samopoczucia. W szpitalach sztuczna inteligencja wspiera diagnostykę, analizując wyniki badań z większą precyzją niż ludzie, co prowadzi do szybszego wykrywania chorób i proponowania skutecznych terapii.

6. Zakupy i finanse

Sztuczna inteligencja kształtuje nasze doświadczenia zakupowe, zarówno online, jak i stacjonarne. Algorytmy rekomendacji stosowane przez sklepy internetowe, takie jak Amazon, personalizują naszą ofertę, a chatboty wspierają obsługę klienta, pomagając rozwiązywać problemy 24/7. W sektorze finansowym AI monitoruje nasze wydatki, analizuje rynek inwestycyjny i nawet podejmuje decyzje o udzielaniu kredytów. Dzięki temu zarządzanie finansami staje się bardziej zautomatyzowane i spersonalizowane.

Obraz stworzony przez sztuczną inteligencję (Leonardo.ai)

7. Wyzwania i kontrowersje

Chociaż AI oferuje wiele korzyści, jej dynamiczny rozwój wiąże się także z licznymi wyzwaniami i obawami. Automatyzacja pracy może prowadzić do redukcji miejsc pracy w niektórych sektorach, co budzi pytania o przyszłość zatrudnienia. Jednocześnie coraz większa ingerencja inteligentnych systemów w naszą codzienność rodzi kontrowersje dotyczące prywatności i bezpieczeństwa danych.

AI może monitorować nasze działania, gromadzić informacje o preferencjach i przewidywać przyszłe decyzje, co stawia nowe wyzwania w zakresie ochrony danych i zapobiegania ich nadużyciom. Ponadto, rozwój autonomicznych maszyn, takich jak samocho-

dy, stawia nowe wyzwania w zakresie odpowiedzialności prawnej i etycznej. W związku z tym kluczowe staje się znalezienie równowagi między postępem technologicznym a ochroną praw jednostki.

8. Przyszłość z AI

W nadchodzących latach sztuczna inteligencja będzie jeszcze bardziej zintegrowana z naszą codziennością. Możemy spodziewać się dalszej automatyzacji wielu zadań, jeszcze większej personalizacji treści oraz rozwinięcia technologii AI w opiece zdrowotnej, edukacji czy zarządzaniu miastami. Ważnym pytaniem pozostaje, jak społeczeństwo poradzi sobie z wyzwaniami wynikającymi z tych zmian, zwłaszcza w obszarze regulacji prawnych i ochrony prywatności.

Podsumowując, sztuczna inteligencja stała się nieodłącznym elementem naszej codzienności, wpływając na różne aspekty życia – od automatyzacji codziennych zadań, przez personalizację treści, aż po zmiany w edukacji, pracy i opiece zdrowotnej. Jej dynamiczny rozwój niesie liczne korzyści, ułatwiając wiele procesów i podnosząc jakość życia, jednak nie jest pozbawiony wyzwań. AI usprawnia komunikację, optymalizuje nasze decyzje zakupowe, a nawet wspiera diagnostykę medyczną, zwiększając precyzję wykrywania chorób. Z drugiej strony, pojawiają się istotne kwestie związane z ochroną prywatności, bezpieczeństwem danych oraz potencjalnym wpływem na rynek pracy. Automatyzacja wielu sektorów budzi obawy dotyczące przyszłości zatrudnienia i konieczności adaptacji do nowej rzeczywistości. Wobec rosnącej roli AI kluczowe staje się znalezienie równowagi pomiędzy postępem technologicznym a ochroną wartości społecznych i etycznych. Potrzebne są odpowiednie regulacje prawne, które zapewnią bezpieczeństwo użytkownikom, a jednocześnie nie zahamują innowacji. Rozważne podejście do wykorzystania sztucznej inteligencji pozwoli maksymalizować jej korzyści, jednocześnie minimalizując potencjalne zagrożenia. AI to technologia przyszłości, ale już teraz kształtuje świat, w którym żyjemy – dlatego tak ważne jest, by rozwijać ją w sposób odpowiedzialny i przemyślany.

dr inż. Andrzej Kacprzak
Katedra Zaawansowanych Technologii
Energetycznych, Wydział Infrastruktury
i Środowiska,
Politechnika Częstochowska

Fundacja Chrześcijańska „Adullam”

Mikołaj z ulicy Krakowskiej. XX edycja wielkiej akcji w Częstochowie

W 2025 r. uczestników przedsięwzięcia jest jeszcze więcej. Szkoły specjalne, organizacje pomocowe, świetlice socjoterapeutyczne, pieczą zasępcza zgłosiły ich do Adullam aż tysiąc! To dzieci z niepełnosprawnościami i z rodzin wykluczonych społecznie.

Fundacja Chrześcijańska „Adullam” organizuje „Mikołaja z ulicy Krakowskiej” od 19 lat. Z roku na rok zgłaszano nam do tej akcji coraz więcej dzieci. Tym razem ich liczba dobiła do tysiąca. Dlatego już od września trwają przygotowania.

Z pozoru wygląda to jak chaos. Przez okna pomieszczeń fundacji widać stosy pudeł z piernikami. Albo paletę zabawek. Tam znowu kartony z torbami foliowymi, w które od 18 listopada pakujemy prezenty. Musimy skompletować 1000 paczek, powstaje więc cała linia produkcyjna złożona z pracowników fundacji, jej partnerów, przyjaciół i wolontariuszy. To oznacza ruch, zamieszanie, wieczory i popołudnia w szalonym pędzie...

Z magazynu słychać jakieś łomoty: trwa poszukiwanie strojów elfa, które trzeba odświeżyć. Kostium Mikołaja już został poddany temu zabiegowi, bo Mikołaj miał za długie ręce i za bardzo mu wystawały z rękawów. Przez te kostiumy kurier codziennie do nas zagląda. A to przywiezie kupioną w sieci nową brodę, a to białego futra ze sztucznych norek, a to janczary do pastorału. Jeszcze trzeba od znajomej agencji wypożyczyć – jak co roku – tron z karminowego pluszu. Długo by opowiadać. Wszyscy się czymś zajmują, 30 dorosłych osób biega w kółko.

Umowa z Mikołajem już parafowana. Co roku ją odnawiamy. Mikołaj składa własnoręczny podpis pod obietnicą, że na pewno się zjawi.

Czytając to wszystko myślicie zapewne, że nam rozum odebrało. Że lepiej by było wziąć się do jakiejś poważnej roboty. Za każdym razem, kiedy i nam przyjdzie to do głowy, przypominamy sobie dzieci przychodzące do nas na imprezy mikołajowe. Tysiąc dzieci od 3 do 15 lat, z niepełnosprawnościami, na wózkach, o kulach, wymagających stałej opieki, dzieci z wykluczenia społecznego, pozostające pod pieczę świetlic socjoterapeutycznych i różnych organizacji pomocowych.

Przypominają się nam ich listy do Mikołaja z prośbami o coś słodkiego, pieska (może być tylko pluszowy), piórnik taki sam jak u koleżanki...

Przypomina się nam, jak czekając na swoją kolejkę do mikołajowego tronu tańczą w rytm zimowych przebojów, które serwuje im wujek Andrzej, nasz tradycyjny nagłośnieniowiec. Jak podchodzą do Mikołaja, jednocześnie przerażone i oczarowane, ba - zachwycone. Jak rzucają mu się w objęcia, by go ukochać. Jak kurczowo trzymają w rączkach torby z podarkami, dźwigając te trzy kilo. Mama czy tato chcą pomóc, wyręczyć... Nie, w życiu!

Kto raz widział te dzieci, przepadł. Zrobi wszystko, żeby poczuły, jak bardzo ktoś je kocha, pamięta o nich, chce, by były szczęśliwe. By znów stanęły przed starcem w czerwonym stroju, wyszeptaly wierszyk i chwyciły w objęcia swój prezent.

Nie jest on – podkreślmy - nieprzemyślany. Poza workiem przysmaków każde z dzieci dostaje upominek dostosowany do jego płci, wieku i niepełnosprawności.

Jest też w jego torbie mniejsza torebka z napisem „Dzielę się”. To element naszego konkursu, który ma nauczyć dzieci, że dawanie jest sensem i największą wartością Mikołaja, że jest fajne. Konkurs polega na tym, by wybrać coś ze swojej dużej paczki, włożyć do tego mniejszego woreczka, a potem ofiarować komuś, do kogo Mikołaj nie dotarł, np. koleżance z klasy albo samotnemu sąsiadowi. Kto moment przekazywania paczki sfotografuje, sfilmuje, narysuje albo opíše i przyśle tę pracę do fundacji, może wygrać nagrody rzeczowe. Regulamin akcji „Dzielę się” publikujemy tutaj: <https://adullam.pl/konkurs-dziele-sie/>

Mikołaja w tym roku robimy w Częstochowie – już 1 grudnia. Dzieci przyjdą do Filharmonii Częstochowskiej, gdzie obejrzą spektakl „Pinokio” przygotowany przez naszą Świetlicę „Życie poza szkołą” i Studio Piosenki „Metro”, a potem dostaną prezenty. Przez następne dni jeździmy w teren. 2 grudnia meldujemy się w Iwanowicach (gmina Opatów), 3 grudnia – w Radostkowie (gmina Mykanów), 4 grudnia – w podczęstochowskim Olsztynie, dzień później – w Konopiskach.

To – jak widać – ogromne przedsięwzięcie.

Wszystkie publikowane zdjęcia powstały rok temu, podczas imprezy „Mikołaj z ulicy Krakowskiej” zorganizowanej w siedzibie fundacji Adullam.

Joanna Skiba

Senior

Senioralia zawsze udane

Tegoroczne „Senioralia” upłynęły pod znakiem promocji zdrowia i aktywności. Najpierw częstochowscy seniorzy odebrali symboliczny klucz do bram miasta, potem bawili się na koncertach w Hali Sportowej Częstochowa. Emocji nie brakowało.

W pierwszym dniu „Senioraliów” w Hali Sportowej Częstochowa dostępne były stoiska organizacji działających na rzecz seniorów. Można było zapoznać się z ich ofertą, a także skorzystać z darmowych badań i konsultacji.

Potem nastąpiło przekazanie seniorom symbolicznego klucza do bram miasta przez zastępcę prezydenta miasta Jarosława Marszałka oraz wiceprzewodniczącą Rady Miasta Małgorzatę Iżyńską. Odebrali go przedstawiciele Miejskiej Rady Seniorów z jej przewodniczącym Bogumiłem Doboszem.

Później w programie były zajęcia ruchowe: Zumba Gold, gimnastyka ogólnorozwojowa i ćwiczenia na „zdrowy kręgosłup”. Organizatorzy miejskich „Senioraliów” przewidzieli także słodki poczęstunek dla uczestników.

W drugim dniu zostały też wręczone nagrody w konkursie „Częstochowski Aktywny Senior”.

Kapituła konkursowa nagradza w nim inicjatywy, podmioty ekonomii społecznej, kluby seniora oraz same seniorki i seniorów działających na rzecz swojej grupy wiekowej. Na scenie „Senioraliów” nagrody wręczyli prezydent Krzysztof Matyjaszczyk, naczelniczka Wydziału Polityki Społecznej UM Agnieszka

Grabińska oraz przewodniczący Miejskiej Rady Seniorów Bogumił Dobosz.

I tak nagrodę „Aktywny Senior” otrzymał Marian Strzelecki – długoletni działacz społeczny w środowisku policyjnym Częstochowy, angażujący się w

działalność Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Policjantów. Organizuje wydarzenia dla emerytów i rencistów policyjnych, wyjazdy integracyjne, turnieje sportowe i uroczystości. „Aktywną Seniorką” została Teresa Przeklasa – uczestniczka Klubu Seniora prowadzonego przez Fundację Inicjatyw Społecznych Zawodowych Kulturowych i Alternatywnych „Fiszka”. Laureatka zaangażowana jest też w działania w swojej dzielnicy – została wybrana do Senioralnej Rady Dzielnicy Bleszno na lata 2022-2023. W kategorii „Klub Seniora/Dzienny Dom Seniora” nagrodzono Klub Aktywnego Seniora Dzielnicy Raków, od 2021 roku prowadzony przez Śląską Fundację Wspierania Rozwoju Społeczno-Zawodowego „Juventas”. Jej działalność ma wymiar lokalny i regionalny. Fundacja promuje pozytywny wizerunek seniora jako osoby aktywnej, otwartej i twórczej. W 2025 zrealizowała międzynarodowy projekt z programu Erasmus+ „Twarzą w twarz z przyszłością”, w ramach którego seniorzy rozwijali swoje kompetencje cyfrowe, społeczne i językowe. Nagrodę odebrała prezeska Marietta Blachnik-Gęsiarz. Za „Projekt/inicjatywę dla seniorów” nagrodzono Stowarzyszenie Speedway Fan Klub – za współorganizację Ogólnopolskiego Turnieju Brydża Sportowego o Puchar Prezydenta Miasta Częstochowy. Biorą w nim udział nie tylko mieszkańcy naszego miasta. Turniej jest elementem działań na rzecz poprawy jakości życia osób starszych, zwiększenia ich aktywności, kształtowania w społeczeństwie ich po-

zytywnego obrazu. Nagrodę odebrał Sebastian Charbich. Wreszcie w kategorii „Oddany seniorom” (tu nagrodę przyznaje Miejska Rada Seniorów) zatriumfowała Jolanta Maślanka-Kościelny, którą doceniono za działania w ramach Stowarzyszenia Częstochowski Uniwersytet Trzeciego Wieku.

W czwartek 20 listopada seniorki i seniorzy usłyszeli w Hali Sportowej „Częstochowa” ciągle bardzo popularne muzyczne hity sprzed lat, bo wystąpiły dwa kultowe zespoły polskiej sceny muzycznej ostatnich kilkudziesięciu lat: „Budka Suflera” i „Czerwone Gitary”.

Budka Suflera dała przegląd swoich piosenek z różnych okresów – była więc okazja, aby usłyszeć na żywo „Memu miastu na do widzenia”, „Nową wieżę Babel”, „Dmuchawce, latawce, wiatr”, „Jolka, Jolka, pamiętasz”, „Bał wszystkich świętych” czy „Takie tango”. Wszystko to zaśpiewała aż trójka wokalistów – Jacek Kawalec, Robert Żarczyński i Irena Michalska. Wśród muzyków „Budki” – obok Tomasza Zeliszewskiego (bębny), Mieczysława Jureckiego (bas), i Piotra Bogutyna (gitara) był także częstochowianin – Dariusz Bafeltowski, gitarzysta sesyjny, współpracownik m.in. Martyny Jakubowicz czy Janusza Yaniny Iwańskiego.

Gdy na scenę weszły Czerwone Gitary, wybrzmiały z kolei m.in. „Historia jednej znajomości”, „Gdy kiedyś znów zawołam Cię”, „Bo Ty się boisz myszy”, „Kwiaty we włosach”, „Wschód słońca w stadninie koni” czy „Takie ładne oczy”. Jeden z czołowych zespołów polskiego big-beatu lat 60. wystąpił w składzie: Jerzy Skrzypczyk (bębny, śpiew), Mieczysław Wądołowski (gitara, śpiew), Arkadiusz Wiśniewski (bas, śpiew), Marcin Niewęglowski (gitara, śpiew).

Na wytrwałych czekała wieczorna potańcówka z DJem. W HSC bawiło się kilka tysięcy osób, bilety na koncerty tradycyjnie rozeszły się bardzo szybko.

W koncertowy dzień została uruchomiona dodatkowa specjalna linia autobusowa nr 72, kursująca z Centrum Przesiadkowego przy ul. Piłsudskiego, przez plac Daszyńskiego, prosto pod HSC.

Trzeci dzień „Senioraliów” dedykowany był posiadaczom Częstochowskiej Karty Seniora, którzy w piątek 21 listopada mogli za złotówkę odwiedzić wy-

brane miejsca: w Strefie Historii (Ratusz, Rezerwat Archeologiczny, Muzeum Górnictwa Rud Żelaza), w Strefie Sztuki (Miejska Galeria Sztuki), w Strefie Kina (OKF Iluzja, gdzie skorzystali z seansów filmów Krzysztofa Kaspzaka o Częstochowie) i wreszcie – w wyznaczonych godzinach - w Strefie Relaksu (Park Wodny i kryta pływalnia przy MDK).

Fot. Łukasz Kolewiński (UM)

Felieton

Moim zdaniem

Nieuchronnie zbliża się koniec kolejnego roku, o czym przypominają – już od pierwszych dni listopada – wszechobecne reklamy ze świętami w tle. To nakręcanie koniunktury na mikołajki, gwiazdkę i świąteczną konsumpcję zaraz po Wszystkich Świętych nikogo już nie dziwi, bo dwa ostatnie miesiące roku tradycyjnie są czasem największych handlowych żniw. Tu kwestia wyższości świąt Bożego Narodzenia nad świętami Wielkanocy nie podlega dyskusji.

Listopad i grudzień to także czas istotnych decyzji w zakresie ustalania i uchwalania różnych planów finansowych – także tych publicznych. Nad budżetami pracują samorządy różnego szczebla, z reguły nieco później Sejm uchwała budżet państwa. Podziały publicznych środków nie są wprawdzie tematami na tyle atrakcyjnymi, żeby w przekazie i masowym odbiorze mogły konkurować np. ze zdumiewającymi filmikami (generowanymi obecnie zazwyczaj przez sztuczną inteligencję), które śledzą miliony. W odróżnieniu jednak od tych udających realność pseudofilmyków nudne budżetowe kwestie mają realny wpływ na nasze życie.

Dlatego może warto kilka finansowych wątków z naszego lokalnego podwórka wyjaśnić, zanim ktoś – z okazji corocznej budżetowej, miejskiej debaty – pokłusuje na swoim politycznym koniku w rejony ekonomicznych fantazji. Z tezami zawierającymi nierzadko logiczne absurd.

Mamy więc powtarzający się zarzut „przejadania” miejskiego budżetu, z czego wynika zbyt niski – zdaniem krytyków – poziom inwestycji. Jednocześnie jest to zazwyczaj w pakiecie z wnioskami o jeszcze większe „przejadanie”, czyli o dołożenie ze środków bieżących, a to do dotacji, a to jakiejś grupie do pensji, a to zwiększenia bonifikat, a to obniżenia po-

datków lokalnych. Sprzeczne logicznie, populistyczne? Co z tego? Część ludzi (wyborców) to kupi.

Tymczasem problem duży, bo w samorządach w ostatnich latach obiektywnie mocno wzrósł poziom wydatków obowiązkowych, a dochody rosły znacznie wolniej. To m.in. efekt zmian w prawie podatkowym, ale także kosztów pracy, usług, itd. Źródła dochodów samorządowych są przy tym ściśle określone, więc miasto nie ma możliwości nałożenia np. dodatkowego podatku czy opłaty lub podwyższenia np. podatków od nieruchomości powyżej ministerialnych widełek. Jak presja wydatkowa rośnie, samorządy, żeby w ogóle inwestować, muszą sięgać po środki zewnętrzne, unijne lub państwowe – jeżeli jest taka możliwość. Teraz są nowe środki unijne, których byliśmy – z powodu defektów polskiej praworządności i sporu poprzedniego rządu z Komisją Europejską – przez dłuższy czas pozbawieni. W latach finalizowania projektów ze środków UE wskaźnik inwestycji w samorządach wygląda z reguły lepiej, ale Unia daje na konkretne kierunki, projekty, no i trzeba mieć pieniądze na wkład własny.

Tymczasem rosną bieżące wydatki, bo rosną np. pensje w oświacie, trzeba znowu pokryć stratę szpitala, itd. Budżet nie chce się spiąć. Dlatego na większe projekty trzeba korzystać z kredytów.

Nie ma obecnie dużego czy średniego miasta w Polsce, które w ostatnich latach nie zwiększyło swoich zobowiązań, a dług Częstochowy nie należy wcale do najwyższych. Zadłużenie samorządów, w tym naszego miasta to zresztą tylko niewielki procent długu publicznego przypadającego na statystycznego mieszkańca. Zdecydowana większość to zobowiązania Skarbu Państwa, które bardzo wzrosły w czasie ostatniej dekady.

Poziom miejskich inwestycji zależy od realizacji kluczowych projektów, dlatego np. w 2023 r. było to w Częstochowie ponad 22,5% ogółu wydatków. Są jednak lata gdy samorząd realizuje często całkiem sporo, ale po prostu mniejszych inwestycji, bo nie ma do dyspozycji środków zewnętrznych lub przesuwają się harmonogramy realizacji zadań. Wtedy ten odsetek może wynieść w danym roku nawet poniżej 10%, co nie znaczy, że efekt musi być mizerny, jeżeli środki

zostały racjonalnie i dobrze wykorzystane. Przy braku zewnętrznych źródeł finansowania, większe wydatki na inwestycje siłą rzeczy generowałyby – poprzez większe kredyty – wyższe zadłużenie, którego poziom też jest przedmiotem żarliwej krytyki.

W sytuacji, gdy miasto musi dokładać – tylko do zadań oświatowych tych teoretycznie finansowanych przez państwo – ponad 200 mln zł rocznie, nie ma takiego finansowego magika, który byłby w stanie wyciągnąć z budżetowego kapelusza dorodnego inwestycyjnego „królika” ze środków własnych. Kłania się prosta matematyka. Tych dwustu „banierek” po prostu w miejskim budżecie brakuje. Jeszcze jedna ważna uwaga: urzędnicy samorządowi nie zarabiają kroci, więc tu nie da się szukać oszczędności. Zarządzanie miejskim budżetem w ciągle niełatwych dla samorządu czasach jest trochę jak wyzwanie z wiersza Jerzego Lieberta: „uczyniwszy na wieki wybór, w każdej chwili wybierać muszę”. I tę świadomość powinni mieć ci, którzy chcą uchodzić za krytyków konstruktywnych.

Włodzimierz Tutaj

Zakład Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o.
w Częstochowie
ul. POW 24
tel. centrala: (34) 368-24-61
FAX: (34) 365 12 90
sekretariat@zgm-tbs.czyst.pl
www.zgm-tbs.czyst.pl

ODDZIAŁY EKSPLOATACJI:

ul. Orlik-Rückemanna 35/37 ----- (34) 361 89 25
ul. Wały Dwernickiego 101/105 ----- (34) 361 16 86
Al. Niepodległości 27 ----- (34) 363 12 70
ul. Nowowiejskiego 26 ----- (34) 368 26 90
ul. Tuwima 6 ----- (34) 368 25 28
ul. Łukasiewskiego 26 ----- (34) 323 20 33